

Президенту України
П. О. Порошенку

**Звернення представників юридичної громадськості
щодо загрози декодифікації господарського законодавства та
дестабілізації правил ведення бізнесу в Україні**

Вельмишановний Пане Президенте!

У листопаді 2015 року представники Міністерства юстиції України виступили із ініціативою скасування Господарського кодексу України. А в лютому 2016 навіть представили у Раду з судової реформи відповідну «концепцію», підготовлену без залучення представників науки господарського права, господарських судів, Міністерства економіки.

При цьому не ставиться питання про модернізацію чи вдосконалення Кодексу. Як заявили чиновники Мінюсту, «обговорюються будь-які варіанти, крім збереження Господарського кодексу».

Отже, пропонується усунути стрижень господарського законодавства, що визначає логіку, структуру та засади його функціонування. Цим не лише заперечується кодифікація розрізненого законодавства як державотворча дія, але й ставиться під загрозу стабільність регулювання бізнесу і структура правової системи України, сформована багаторічною практикою господарських судів, сотнями доктринальних та практичних праць.

Подібне нерозуміння значення кодифікації для цілої галузі права, викликає не лише наше здивування, але і професійне обурення.

Впевнені, що за цим кроком ховається зведення особистих рахунків між окремими правниками та чиновницький піар, який руйнує та дестабілізує правову систему України, замість її поступового вдосконалення.

Господарський кодекс України є тим нечисленим прикладом відмінності української та російської правових систем, що здобута у роки незалежності, позаяк в Російській імперії, СРСР та нинішній Росії всупереч європейському досвіду відсутня окрема господарська кодифікація. Це пояснюється традиційною відсутністю потужного купецького стану в імперії, але хочеться сподіватися, що саме бізнес-середовище в Україні стане рушійною силою вітчизняного суспільного розвитку.

Окремі цивільні та комерційні (підприємницькі) кодекси притаманні саме європейській правовій традиції, до якої ми прагнемо. Зокрема, комерційні кодекси діють у таких європейських країнах, як Австрія, Болгарія, Німеччина, Франція, Чехія, Словаччина, Естонія, а також у США, Південній Кореї, Японії та інших країнах. У 2012 році прийнято новий Комерційний кодекс Туреччини, у 2013 – Господарський кодекс Бельгії (*Code de droit économique*), у 2015 – Підприємницький кодекс Республіки Казахстан. Парламент Іспанії з 2014 року розглядає проект нового комерційного кодексу. Але представники Мінюсту України замовчують цей досвід.

За антигосподарською кампанією, вірогідно, ховаються лобістські кроки, спрямовані на виключення з Господарського кодексу певних норм, що заважають тіньовій приватизації державного майна та рейдерським захопленням підприємств.

Позаяк лише Господарський кодекс України:

1. Визначає систему господарського законодавства, що приводить до єдиного знаменника сотні законів України у цій сфері.

2. Закріплює засади державного регулювання економіки та гарантії невтручання держави у справи бізнесу, що конче потребує посилення, а не скасування та розпорошення по різних актам.

3. Визначає поняття і засади підприємництва та некомерційного господарювання; поняття корпоративних відносин і види підприємств, розмежує малі, середні та великі підприємства для диференціації державної економічної політики.

4. Врегулює поняття господарської діяльності та господарського договору як підстави для розмежування судової юрисдикції.

5. Закріплює правовий статус державних, у тому числі казенних, та комунальних підприємств.

6. Встановлює правовий режим майна державних підприємств у формі права господарського відання та оперативного управління (скасування ГК України перетворить державні підприємства та установи у власників майна, припинивши, фактично, державну власність у країні).

7. Гарантує розгалуженість організаційно-правових умов ведення бізнесу, зокрема, існування не лише товариств та установ (як це встановлено ЦК України), але й приватних та дочірніх підприємств, асоціацій, корпорацій, концернів, консорціумів, іноземних підприємств, колективних підприємств (скасування ГК означатиме реорганізацію десятків тисяч підприємств малого та середнього бізнесу із величезними фінансовими витратами).

8. Передбачає можливість судового примусу до укладання господарських договорів монополістами, позаяк ЦК України декларує необмежену свободу договору.

9. Закріплює гарантії компенсаційної, а не штрафної форми майнової відповідальності господарюючих суб'єктів, попереджаючи неправомірні банкрутства.

10. Регламентує інститут оперативно-господарських санкцій як ефективного засобу позасудового захисту договірних прав підприємців.

11. Визначає правовий режим таких ustalених форм господарських правочинів, як договір поставки, контракція, підряд на капітальне будівництва, агентський договір тощо.

12. Встановлює порядок та гарантії застосування адміністративно-господарських санкцій, узагальнення яких не може здійснити Кодекс про адміністративні правопорушення, розрахований винятково на громадян, тощо.

Економіка та її правове регулювання потребують стабільності та передбачуваності!

Українські чиновники не мають право нищити ідентичність вітчизняної правової системи та відкидати системність правового регулювання бізнесу, ламати судову практику, продовжувати політику руйнування, замість злагоди та кропіткої роботи щодо усунення конкретних проблем бізнесу. Адже, як каже мудрий Український народ, «згода буде, а незгода руйнує».

Протягом 12 років Міністерство юстиції України не вживало жодних (!) кроків для узгодження Цивільного та Господарського кодексів. Очевидно, що ініціатива щодо скасування ГК України є приховуванням державним органом своєї бездіяльності у цій сфері.

Наше звернення до Міністра юстиції України та навіть надання конкретних пропозицій (законопроекту) – щодо усунення наявних проблем кодексу проігноровані. Чиновниками грубо нехтуються законодавчі засади державної регуляторної політики при ініціюванні скасування ГК.

У зв'язку із цим **просимо** Вашого втручання та вжиття заходів щодо припинення руйнування стабільності правил ведення бізнесу в Україні.

Задля цього пропонуємо створити національну кодифікаційну комісію при Президентові України щодо модернізації господарського законодавства України на сучасній методологічній основі та з урахуванням потреб економічного реформування в умовах євроінтеграції.

Завданням цього органу на першому етапі може виступити вдосконалення, а на другому – розроблення нової редакції Господарського кодексу України із метою подальшої систематизації, компактизації та упорядкування господарського законодавства.

Готові взяти у роботі комісії активну участь та використати весь свій науковий та практичний потенціал задля побудови в Україні сучасної правової моделі ведення бізнесу.

Додаємо також законопроект, що напрацьований групою науковців, який може слугувати основою для розробки системного нормативно-правового акта у цій сфері.

З повагою,

Завідувач кафедри господарського права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
докт. юрид. наук, професор,
академік Національної академії
правових наук України

 В.С. Щербина

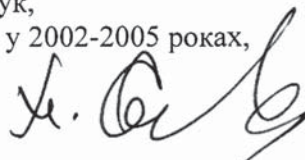
Директор Інституту економіко-правових досліджень
НАН України, докт. юрид. наук, професор,
член-кореспондент Національної
академії правових наук України

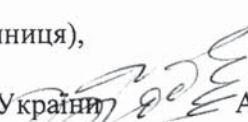
 В. А. Устименко

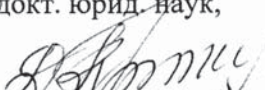
Директор НДІ приватного права і підприємництва
ім. Ф.Г. Бурчака НАПрН України (м. Київ),
докт. юрид. наук, професор, академік
Національної академії правових наук України

 О.Д. Крупчан

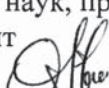
Голова Міжнародного комерційного арбітражного
суду при ТПП України, канд. юрид. наук,
голова Конституційного Суду України у 2002-2005 роках,
академік Національної академії
правових наук України

 М.Ф. Селівон

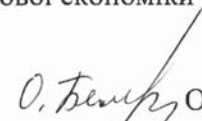
Декан юридичного факультету
Донецького національного університету (м. Вінниця),
докт. юрид. наук, професор,
академік Національної академії правових наук України А.Г.Бобкова

Голова Вищого арбітражного суду України в 1991-2001 роках,
голова Вищого господарського суду України в 2001-2006 роках,
Народний депутат V, VI скликання, докт. юрид. наук,
академік Національної академії
правових наук України Д. М. Притика

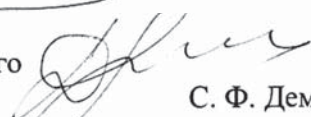
Завідувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету
ім. Ярослава Мудрого (м. Харків),
докт. юрид. наук, професор Д. В. Задихайло

Завідувач кафедри господарського права і процесу
НУ «Одеська юридична академія», докт. юрид. наук, професор,
член Конституційної комісії, член-кореспондент
Національної академії правових наук України О. П. Подцерковний

Декан економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
докт. юрид. наук, професор Л. М. Ніколенко

Завідувач відділу правового забезпечення ринкової економіки
НДІ приватного права і підприємництва
ім. Ф.Г. Бурчака НАПрН України,
докт. юрид. наук, професор О. А. Беляневич

Державний уповноважений Антимонопольного
комітету України, докт. юрид. наук В. І. Полюхович

Член Конституційної комісії,
докт. юрид. наук, голова Вищого господарського
суду України у 2006-2010 рр. С. Ф. Демченко

Суддя Конституційного Суду України у відставці,
докт. юрид. наук В. В. Джунь

Професор кафедри господарського права
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка,
докт. юрид. наук, професор В. В. Резнікова

Заст. завідувача відділу проблем модернізації
господарського права та законодавства
Інституту економіко-правових досліджень
НАН України, докт. юрид. наук Р.А. Джабраїлов

Професор кафедри цивільно-правових дисциплін
і банківського права Української академії
банківської справи (м.Суми), докт. юрид. наук

Б.В.Дерев'янку

Завідувач кафедри правових дисциплін
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т. Шевченка, докт. юрид. наук, професор

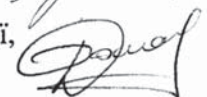
О.П. Віхров

Професор Київського торговельно-економічного
університету, докт. юрид. наук, професор

С. М. Грудницька

Віце-президент Української академії медіації,
адвокат, канд. юрид. наук

Л. Д. Романадзе

Голова громадської організації
«Всеукраїнський центр економічного права»,
канд. юрид. наук

Ю. З. Драпайло